

Titel: Sjette Afsnit.

Citation: "Sjette Afsnit.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e38987/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Sjette Afsnit.

Om Retsmidlerne.

Spørgsmaalet om Ordningen af Retsmidlerne i den nye Straffeprocess er maaste det, der har været Gjenstand for mest Forhandling af alle de Spørgsmaal, som Omordningen har fremkaldt. Først i den nyeste Tid har Videnskaben bragt Klarhed tilveje i dette Omne og navnlig paavist den for Besvarelsen afgjørende, indre Forbindelse mellem Principet for Retsmidlenes Ordning og Mundtligheds- eller Umiddelbarhedsprincipet, og først i de nyeste Love og Udkast er den rigtige Opfattelse trængt igennem, ogsaa nu i det nye tusste Udkast, hvorimod endnu det preussiske Udkast af 1865 med udførlig Motivering vartogede sig mod denne, der heller ikke godkendtes af Loven af 1867 for de ny-erhvervede preussiske Landsdele. Samtidig med, at den selgerigtige Ordning af Retsmidlerne saaledes er paa Veje med at trænge igennem i Straffeprocessen, er det erkjendt, at de samme Grundsætninger ogsaa maa være gældende for den civile Proces, idet det her gælder Konsekvenserne af et for begge Dele af Retssplejen fælles Princip. Man vil derfor ogsaa finde, at det foreliggende Udkast til en Straffeprocess, hvis Ordning er i Overensstemmelse med hint Princip, paa dette Omraade har Grundtræk tilfaldes med Udkastet om den borgerlige Retsspleje, med hvilket det Samme er Tilfældet. Det har i det Hele været en Opgave at tilvejebringe en saa stor Ensartethed paa dette Punkt med det civilprocessuelle Udkast, som Forholdenes Forskjellighed i andre Henseender tillod.

Bed Overførelsen af den nye Straffeprocess i Forhænderens Lovgivning havde man fra først af ingen Klarhed over, hvilke Konsekvenser dennes Principer maatte medføre med Hensyn til Retsmidlenes Ordning. Man kunde paa den ene Side ikke tænke paa at bringe det engelske Retsmidelsystem til Anvendelse; dertil var dette dels for lidet kjendt, dels ogsaa i sig selv alfor indviklet samt præget af ejendommelige engelske Forhold navnlig i Henseende til Rettsorganisationen. Paa den anden

Side havde den nedarvede Opfattelse, at Appellen i den Skikkelse, som den ældre Ret kjendte den, indbefattende en Prøvelse af Bevispørgsmaalet, er uundværlig til den Egtedes Betryggelse, en saadan Magt, at man ikke blev dens Uforenelighed med de nye Principer i det Hele væk, men kun opgav den ved en Del Straffesager, hvor Sagsbehandlingen i første Instans paa en ejendommelig Maade afveg fra den tidligere Ret. Hvad nemlig de Sager angik, i hvis Afgjørelse Rævninger skulde medvirke, fulgte det af den Opfattelse, som herskede i Frankrig ved Rævningsinstitutionens Indførelse, at man ikke kunde tænke paa at lade retsdygtige Dommere i anden Instans prøve Bevispørgsmaalet, og man overfandt, at naar der ingen anden Hindring var for Appel i overleveret Forhand i Rævningsager, kunde man og maatte konsekvent lade Appellen gaa til en højere Rævningsret. Ved alle de Straffesager, som paaførendes i første Instans uden Rævninger, altsaa navnlig ogsaa ved Mellemklassen (délits), fastholdt derimod code d'instr. crim. Appellen i samme Udstrækning, som efter den tidligere Ret. Den Klarhed, som hvilede over Bestemmelserne i den franske Lov, om Prøvelsen af Bevispørgsmaalet skulde ske paa Grundlag af skriftlige Optegnelser om Bevisførelsen, eller om der skulde finde en Gjenlæggelse af Bevisførelsen Sted, blev i den senere Præcis leet saaledes, at det første var Reglen, omend ny Bevisførelse, fuldstændig eller delvis, kan anordnes paa Andragende eller i Embeds Medfør. Denne Grundsaetning er trods de Betænkeligheder, som vægtige Stemmer i Frankrig have udtalt, siden bleven videre udviklet ved en Lov af 13 Juni 1856, under hvis Behandling det af Regjeringen udtaltes, at Skriftlighedsprincipet ligger til Grund for Behandlingen i anden Instans*). I Tyskland optog de fleste Love ligesom den i Frankrig gældende Ret med Hensyn til Appel. Først de nyeste Love (Baden, Württemberg, Sachsen**), have og-

*) „Le législateur a voulu, en thèse générale, que les appels en matière correctionnelle fussent jugés sur pièces.“

***) Den brandsigste Lov af 1849 stod dog allerede i denne som i mange andre Retninger paa et mere konsekvent Standpunkt.

for udenfor Ravningsager ubeløst en Prøvelse af Bevispørgsmaalet i Appellinstansen. En Mellemvej er den præciseste Lovgivning faaet ind paa, idet den betinger en Bevisprøvelse i Appellinstansen enten deraf, at nye Kjendsgjerninger eller nye Beviser foreligge, eller deraf, at der for Appellinstansen findes en fuldstændig eller delvis Gjentagelse af Bevisførelsen Sted, og herfor er det atter en Betingelse, at Appellinstansen finder væsentlige Betænklichkeiten ved den i første Instans stedsindne Afgjørelse af Bevispørgsmaalet.

Ved den efter fransk Ret og Plextallet af de gjældende, navnlig ældre tyske Love stedsfindende Ordning af Appellen udenfor Ravningsager er det overfaldt, at det Appellsystem, der er muligt og hensigtsmæssigt i en Proces, som bygger paa Skriftlighedsprincipet, er uforeneligt med en Proces, for hvilken Mundtligheds- eller Umiddelbarhedsprincipet skal være Grundlaget, at dette er den ja, de Grund til at ubeløse en anden Instans med Hensyn til Bevispørgsmaalet i Ravningsager, og at denne selsølgelig paa lige Maade maa gjøres gjældende i andre Sager. Den skriftlige Proces gjør det muligt at forelægge den højere Instans ganske det samme Bevismateriale, som har tjent Dommeren i første Instans til Grundlag; i denne Procesform er altsaa en Appel i egentlig Forstand med Hensyn til Bevispørgsmaalet mulig. Men i den paa Mundtlighedsprincipet grundede Proces er denne Forudsætning med Nødvendighed ubeløst; Retten i anden Instans kan aldrig komme i den samme Stilling ligeoverfor Bevispørgsmaalet som Retten i første Instans, end ikke ved en Gjentagelse af Bevisførelsen. Den kan aldrig komme til at prøve Underrettens Afgjørelse af Bevispørgsmaalet, men dens Afgjørelse er i Virkeligheden altid en ny første Dom. At det nu er en Urimeelighed og Modsigelse, naar Mundtlighedsprincipets Fortrin til Betryggelse af en retfærdig Afgjørelse anerkendes, at lade denne nye, afgjørende Dom finde Sted paa et skriftlig Grundlag, er indlysende. Det vil være en Appel fra en Ret, der har flere Betingelser for at kunne træffe en rigtig Afgjørelse, til en Ret, som har færre Betingelser herfor. Skal der i Mundtligheds-

hedsprocessen være et Retsmiddel mod Afgjørelsen af Bevispørgsmaalet, maa der kræves en fuldstændig Gjentagelse af Bevisførelsen efter de samme Regler, som gjælde for Sagens første Afgjørelse. Et saadant Retsmiddel er under alle Omstændigheder i sit Væsen ganske forskjelligt fra den ældre Ret's Appel og fra den Appel, som ogsaa i den nye Proces kan finde Sted med Hensyn til Retspørgsmaal i Sagen. Det bliver derfor et Spørgsmaal, det maa bebores uafhængig af Reglerne herom, om og under hvilke Betingelser et saadant Retsmiddel bør tilfødes, samt for hvilken Ret, om for en højere eller for Retten i første Instans, i betræfende Fald den nye Forhandling og Bevisførelse bør foregaa.

At det nu skulde være en almindelig Regel, at enhver Part uden videre Betingelser kunde fordrø en saadan ny Forhandling, vilde ikke alene fra et praktisk Synspunkt være en urimeelig Fordring, men ogsaa fra et principielt Standpunkt forsæstligt, da Gjentagelsen af Bevisførelsen efter Sagens Natur let vil give et mere mangelfuldt og mindre paalideligt Grundlag for Afgjørelsen end den første Forhandling. Fordringen maa derfor være, at den første Forhandling foregaa under saadanne Garantier, som betrygge, saavidt det overhovedet er muligt, en rigtig Afgjørelse af Bevispørgsmaalet. Er det Tilfældet, kan Intet vindes, men Meget tabes ved Gjentagelsen. Naar det derfor ofte anføres til Fordel navnlig for, at den Sigtede ubetinget maa kunne kræve en ny Afgjørelse af Bevispørgsmaalet, at han ofte først ved Dommen faar at se, hvad det drejede sig om, og derfor ikke tidligere har havt tilstrækkelig Vejledning til Forsvar, viser denne Betragtning kun, at Sagens første Behandling er indrettet paa en lidet fyldestgjørende Maade, med for lidet Hensyn til den Sigtedes Forsvar og med Tilsidejættelse af Anklageprincipets Konsekvenser. Men det er ikke ved Retsmidler mod Afgjørelsen, at der bør raades Bod herpaa. Kun hvor særegne praktiske Hensyn medføre, at der maa faaes af paa de Fordringer til den første Forhandling af Sagen, som Lovgiveren selv erkjender for de regelmæssige, og hvor man derfor vel kan anse Afgjørelsen af Bevispørgsmaalet

for sydsigjørende, naar Parterne høje sig for den, men ikke kan fordrø, at de skulle høje sig for den, kan en ubetinget Ret til at fordrø ny Afgjørelse paa Grundlag af en gjentagen Bevisførelse indrømmes. Men denne Betragtning finder kun Anvendelse, hvor Afgjørelsen i første Instants er henlagt til en enkelt Dommer, ikke i Landstretsager, hvad enten disse afgjøres under Medvirking af Rævninger eller uden Rævninger. I disse Sager maa Afgangen til ny Afgjørelse paa Grundlag af ny Bevisførelse være en Undtagelse, som maa rejsbariggjøres ved særegne Omstændigheder. Hvad der i denne Henseende skal fordrø, er meget omvistet, hvorom nærmere i det Følgende. I Almindelighed kan det siges, paa den ene Side, at dette Rettsmiddel maa indrømmes i større Udstrækning end ellers nødvendigt, naar man maa opgive Tanken om en ny Prøvelse af Bevisspørgsmaalet ved Appel, paa den anden Side, at det vilde være i Strid med Umiddelbarhedsprincippet, naar man i den preussiske Lovs Tankegang vilde indrømme det, saasnart en højere Ret, for hvilken istun et skriftligt Materiale foreligger, fandt væsentlige Betænklichkeiten ved den stedfundne Bevisførelse. Lovmaalet af Betingelserne maa være, at enten den tidligere Bevisførelse eller Bevisprøvelse mangler de almindelige Forudsætninger for Paalidelighed, eller at nye Beviser komme frem, der ikke ere prøvede. Hvad det andet Spørgsmaal angaar, om den nye Foretagelse af Sagen, som er Rettsmidlet mod Bevisførelsen, skal foregaa ved en højere Instants eller ved Retten i første Instants, følger Besvarelsen af det Udvikede. I de Tilfælde, hvor den nye Forhandling ubetinget kan kræves, fordi det ikke kan fordrø, at Parterne skulle høje sig for en enkelt Dommers Bevisførelse, følger det af Hjemebet, at den maa foregaa for en højere Instants. Rettsmidlet faar altsaa her en ydre Lighed med den egentlige Appel; det maa gaa ind under det almindelige Begreb Paaanke. I de Tilfælde derimod, hvor Rettsmidlet er en til de ovenfor angivne Betingelser bunden Undtagelse, vilde det, selv om ellers Rettsorganisationen tillod det, være unaturligt at lade den foregaa for en højere Instants, da Forudsætningen er,

at der ikke foreligger en paalidelig eller fuldstændig Bevisførelse som Grundlag for Dommen i første Instants, og Hjemebet er at fremstille dette.

Udskæts Rettsmiddelssystem er bygget paa de fremførte Betragtninger. Det skjelnes mellem Paaanke af Landstrets Domme (Kap. I), som alene har Rettsreglernes Anvendelse til Gjenstand, altsaa er en Appel i egentlig Forstand, der tilskjæder en Prøvelse af den faldne Dom, og Paaanke af Underrettens Domme (Kap. II), hvorunder indbefattes dels en lignende Paaanke som den ved Landstrets Domme hjemlede, dels en hel ny Forhandling for den højere Instants. Det andet Rettsmiddel mod Domme, Sagens nye Forhandling i første Instants, omhandles i Kap. IV.

I det Føregaaende er alene talt om Rettsmidlerne mod Domme. Om Rettsmidlet mod Undersøggelsesdommerens og den dømmende Retts Kjenndelser og Beslutninger handler Kap. II. Rettsmidlet mod Undersøggelsesdommerens Kjenndelser og Beslutninger (Besvøring) kunde og maatte være en egentlig Appel uden Indskrænkning til Retsspørgsmaalene. Det Samme gjælder om Rettsmidlet mod de Kjenndelser og Beslutninger af den dømmende Ret, der ere ensartede med Undersøggelsesdommerens. Ogsaa Rettsmidlets Form afølger væsentlig fra den ved Domsaaanken foreskrevne. Fremdeles have nogle Bestemmelser i det 4de Kapitel Hensyn til Tilfælde, hvor det ikke foreligger en Dom i Sagen.

Kapitel I.

Om Paaanke af Domme, affaagte af Landstretten i første Instants.

Som Dverkriften viser, handler dette Kapitel kun om de af Landstretten i første Instants affaagte Domme, men iøvrigt hvad enten Rævninger have medvirket eller ikke. Om Paaanke af de Domme, som Landstretten affaager i Sager, der ere paaankede til den fra Underretten, henvises til næste Kapitel § 406. Paaanken gaar til Højesteret, se § 371. At den i § 350